

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 31.

V Ljubljani, dne 28. junija 1912.

Leto VII.

Naloge Jugoslovanske Strokovne Zveze.

Preteklo nedeljo je imela Jugoslovanska Strokovna Zveza svoj drugi občni zbor, katerega so se udeležili vsi zastopniki njenih skupin. Podrobno poročilo prinese prihodnja številka našega lista.

Danes prinašamo samo nekaj misli, katere je povedal v svojem govoru na občnem zboru urednik g. Franc Kerhne.

Poročilo o delovanju J. S. Z. v preteklem letu, katero nam je občni zbor podal, nas sili, opozoriti na nekatere stvari, katere mora imeti vsaka strokovna organizacija pred očmi, če hoče, da bo prodrla med delavstvom.

Naša strokovna organizacija ima po svojih pravilih dva cilja: denarno podporo in zboljšanje delavskih razmer. Prvo dolžnost izvršuje J. S. Z. v polni meri, tako da ji od te strani ni kaj očitati. Njeno premoženje znaša že sedaj po dveh letih 17.000 K, kar je v primeri s številom članov zelo visoka vsota. Izdala je v letu 1911 nič manj kakor 8000 K raznih podpor. Uprava društva je tako cena, da si cenejše sploh ne moremo misliti. Pravno varstvo kakor zdravniški nasveti ne stanejo ničesar, za agitacijo se je izdala naravnost malenkostna vsota 150 K, in vendar smo imeli blizu 70 shodov. Govorniki, ki jih pošilja Zveza na shode, opravljajo svoje delo brezplačno, povrnejo se jim le potni stroški brez kake nagrade za njihov trud. To bi bila dobra stran društva.

Na drugi strani pa vidimo, da se druge stroke našega društva zanemarjajo, da ni zaredi tega takega napredka, kakor smo si ga mi želeli in da smatra delavstvo J. S. Z. bolj za neko bolniško podporno društvo, kakor pa strokovno organizacijo. To je čisto napačno pojmovanje našega društva, katero mora po tej poti izmirati.

Kaj vidimo? Izmed 2900 vpisanih članov jih je pri društvu 2500. Odpadlo je torej tekom dveh let kar 400 članov. To je slabo znamenje za razvoj društva. Najmočnejše skupine so: Litija 117, ljubljanska predilnica 112, Sava-Jesenice 100, tobačna tovarna 423, Trst 183, Tržič 94, Trbovlje 90. Je pa še veliko krajev na Slovenskem, kjer je mnogo industrijskega delavstva, kamor pa še ni prodrla naša misel. Vevče, Medvode, Št. Janž, Kočevje, Idrija, Škofja Loka, Zagorje, Sp. Šiška, Koroška Bela, Radovljica, Kranjska gora, Mengeš, Domžale, Št. Vid itd. Da ne govo-

rimo o Štajerskem, Primorskem in Koroškem, kjer je število naših organiziranih članov naravnost malenkostno. Te skupine, kar jih imamo, so takoreč same nastale, skoro brez vseke agitacije. Tukaj moramo zastaviti svoje delo! Delavce moramo iskati, to je naša naloga! Če kdo misli, da bodo sami prišli, je velika zmotna Brez neumorne agitacije ne pridemo nikamor.

Vzrok, da gre naša strokovna organizacija prepočasi naprej, tiči v pomanjkanju agitacije in pa v zanemarjanju strokovnega programa našega društva. J. S. Z. mora delavsko vprašanje študirati, razglabljati plačilne, zdravstvene, stanovanjske razmere svojih članov, zasledovati postopanje delodajalcev napram delavstvu, razmotravati draginjsko vprašanje, primerjati cene živil z delavsko mezdo, posvetiti pozornost delovnemu času in skušati vplivati na delavske pogodbe. Društvo ima tukaj ogromnega in hvalnega dela. Če se bomo omejili samo na bolniško podporo, ne bomo posebno daleč prišli. Tako delo je silno težko in zoprno, a je privlačna sila vsake strokovne organizacije. Kje smo še na Avstrijskem. Nimamo še starostnega zavarovanja, o kaki tarifni pogodbi med podjetji in delavci na Slovenskem ni skoro nobenega sledu! O minimalni plači, ki je v Angliji z zakonom uvedena, ni govora. Ponekod imajo delavci iste plače kakor pred desetimi leti, dasi se je življenje najmanj za 50 odstotkov podražilo. Če pride delavec zahtevat višje plače, ga tovarnar ven vrže. Podjetnik ne bo sam od sebe nikdar plače zvišal, to bo storil edinole na pritisk organizacije. Mamonov duh je že preveč obsedel naš svet, da bi kaj takega od njega pričakovali. Podjetniki ne dajo rad izpod palca.

Prepričan sem, da bi J. S. Z. dosegla med delavstvom neprimerno večje uspehe, ako bi to stran svojega programa v večji meri gojila in svoje skupine v tej smeri podpirala. J. S. Z. mora voditi sama vse akcije za zboljšanje delavskih razmer; kjer vidi, da je delavstvo oškodovano, da podjetja vlečejo velike dobičke, delavstvo pa slabo plačujejo, je treba vmes poseči in z dobro utemeljenimi razlogi nastopiti v boj za zboljšanje delavskih razmer. Le na ta način bomo z našimi idejami prodrli. To ni nobeno hujšanje delavstva, ampak to so stvari, ki bi jih mogle oblasti oziroma podjetja sama urediti. Ker pa te nočajo, jih morajo pa strokovna društva z lepa ali pa z grda! Pravico do obstanka, do poštenega preživenja ima vsakdo, dvorni svetnik kakor cestni pometač. Če dvorni svet-

niki pritiskajo na kljuke visokih gospodov, kaj bi tega delavci ne smeli?

Za tako delo je pa treba pred vsem sposobnih in zmožnih ljudi! Verujte mi, brez človeka, ki bo celo življenje samo tem vprašanjem posvetil in za delavstvo živel, bo ostal program samo v tistih vaših bukvicah. Vsaka misel potrebuje človeka, da jo ogreje in v delavstvo poneče. In na tem boleha naše društvo.

Zato tukaj še enkrat ponavljam, brez sposobnega društvenega tajnika in agitatorja, ki naj ga J. S. Z. nastavi, ne bomo mogli izvesti svoje naloge. Isto tako moramo gibanje in delovanje naših skupin, pretresanje delavskih razmer v posavnih krajih v naše liste spraviti. Dokler ne dobimo strokovnih listov, kamor pravzaprav take stvari spadajo, nam je »Naša Moč« na razpolago. Poročajte v »Našo Moč«, kako se vam godi in razložite tu svoje pritožbe in delavskie razmere. Dosedaj smo v »Naši Moči« o delovanju naših skupin premalo čuli; treba je vedno dregati, drugače se zanimanje kmalu izgubi in ž njim vred člani.

Noben čas ni bolj primeren za krščansko strokovno gibanje, kakor ravno sedanji. Socialnodemokraške fraze o delavski državi, o odpravi vojaštva, carine, o razrednem boju zmerom bolj bledijo. Socialnodemokraški pisatelji sami pišejo, da so to prazne marnje in čenče. Posledica tega je, da število strokovno organiziranih socialnih demokratov zastaja, medtem ko krščanske organizacije lepo napredujejo, posebno v Belgiji in na Nemškem. Isto tako pada tudi politični vpliv socialnih demokratov. Kljub velikemu številu socialnodemokraških poslancev se rešujejo vsa vprašanja, tudi delavska zakonodaja, preko njih in proti njim. Vse te stvari nam naše delo silno olajšujejo, samo ne zamudimo časa!

Tobačno delavstvo.

Kršč. soc. delavstvo v Ljubljani je potom svojih organizacij vložilo po poslancu Gostinčarju v državni zbornici sledoč peticijo: Mimo c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani, vodi državna cesta Trst—Dunaj. Vsled ogromnega prometa se nahaja cesta navadno v slabem stanju. Državna cesta Trst—Dunaj je bila v Ljubljani v črti od pošte proti Sv. Krištofu tlakovana, del ceste pred c. kr. tobačno tovarno pa je ostal v starodavnem stanju. Tlakovanje državne ceste Trst—Dunaj, je pred c. kr. tobačno tovarno v Ljubljani nujna potreba in se vsled tega prosi:

Ihudstva pred Juan Pasqualom in poljubi roko priprostega kmetiča, ki drži palico pravice.

Pred šestdesetimi leti so še videli ostanke sramotnega odra pred Sallustovo hišo.

IX.

Zvečer usodnega dne pride nepričakovano kralj z Don Fernandom v Pasqualovo stanovanje. Pasqual se je ravnokar vsedel, da poje svojo skromno večerjo, h kateri kralja in njegovega spremiševalca prijazno povabi.

»Dobro«, pravi kralj. »Mislim, da nama bo danes zvečer pri tebi večerja ravno tako dobro dišala, kakor nama je dišala tisto strašno noč na tvoji pristavi, dasi danes nismo mokri zunaj kakor takrat, marveč smo znotraj po krepkem, dobrem dežju prav dobro premočeni. Dobro, Juan Pasqual, hočemo deliti s teboj tvojo skromno večerjo, ko prečitaš tole pismo!«

Pasqual vzame pergament, ki mu ga je izročil kralj, ga prečita in smehljaje pristavi:

»Vaša Visokost me imenuje za vojvodo Giralda in mi obenem podeljuje dostojanstvo plemiča prve vrste. To imenovanje je Vaša pravica

in se zahvaljujem Vaši dobrati. A moj kralj pozablja, da prepoveduje modra postava velikemu sodniku Kastilije sprejeti tako milost iz rok kralja, kakor tudi kak dar iz rok zadnjega podanika!«

»Res določa to postava, nisem mislil na to«, odgovori nevoljno kralj.

»Ker nisem le veliki sodnik, marveč tudi podanik svojega kralja, prosim za milost, da smem nekaj svojega vladarja prisiti!«

»Govori, Juan! In če zahtevaš tudi polovico mojega kraljestva, ustrežem tvoji prošnji!«

»Moj kralj! Z božjo pomočjo se mi je že posrečilo, da sem Vaši Visokosti in ljudstvu dokazal, da ni pretežavno vzdržavati v Kastiljski državi pravice in reda. Med člani najvišjega sodišča, kar sem v svoje največje veselje opazil, se nahaja gospodje, ki imajo po svojem rojstvu, po svoji veliki učenosti in pri svojem pravicoljubju najutemeljnje pravico za to mesto kastiljskega velikega sodnika. Med njimi ga volite, visoki gospod, meni pa dovolite, da se smem vrniti na malo svojo pristavo h skromnem, a tako lepem in potrebnem svojem pokli-

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravništvo
Kopitarjeva
ulica štev. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
polueltna . . . 2—
četrletna . . . 1—
Posamezna št. . . 0-10

Visoka zbornica naj vpliva, da se del državne ceste Trst—Dunaj pred c. kr. tobačno tovarno v Ljubljani tlakuje.

× × ×

Iz seje odbora Podpornega društva. V pondeljek je odbor Podpornega društva med drugim sklenil: Za glavnega blagajnika po rajnem tovarišu Ogriču se izvoli odbornica Mici Rojc. Za romanje v Petrovče se izvede najširša agitacija. V smislu sklepa občnega zборa društva se ustanovi 1. julija 1912 Pogrebeni zaklad. Pristopijo mu lahko vsi člani in članice društva, ki morajo plačati pristopnino 60 v in kadar umre kak član Podpornega zaklada za vsak slučaj 10 v. Kadar umre kak član Pogrebnega zaklada, ki ni dolgoval nad 3 mesece pri-spevke zakladu, dobe njegovi svojci, oziroma ti-sti, ki se izkažejo, da so mu preskrbeli pogreb, pogrebno podporo, ki se takole odmeri: Člani, ki pripadajo Pogrebnemu zakladu do 5 let (60 mescov) dobe 100 K, od 6. do 10. leta (61—120 mescov) 110 K, od 7. do 15. leta (121—180 mescev) 120 K, od 16. do 20. leta (181—240 mescev) 130 K, od 21. do 25. leta (241—300 mescev) 140 K, od 26. do 30. leta (301—360 mescev) 150 K in od 31. do 35. leta (361—420 mescev) 160 K. Pogrebeni zaklad prične posloватi, kadar mu pristopi in vplača pristopnino 1010 članov. Izvolil se je od-sek, ki vodi posle Pogrebnega zaklada. Za bla-gajnika odseku se je izvolil tovariš Novak.

Pogreb rajnega Ogriča nam je pokazal, kako da je bil rajni zaslužen delavec na polju strokovne organizacije slov. kršč. soc. delavstva pri-ljubljen. Pogreb je bil naravnost velikansk. To-bačno delavstvo je prihitelo v velikanskem številu spremišt rajnika na zadnji poti k večnemu počitku. Zadnjo čast je izkazalo možu-poštenjaku tudi veliko gospodov delovodij in paznikov. V zadnje slovo so mu zapeli pevci »Ljubljane«. »Slov. Kršč. Soc. Zveza« je spremila rajnika na zadnji poti z zastavo.

Smrtna kosa nam je pokosila zadnje čase 4 zveste naše somišljenice. Dne 2. m. m. je umrla Ahlin Marija, ki je delala v tvornici 25 let in je bila naročnica našega lista kakor tudi vseh treh naših strokovnih organizacij članica. Koncem lepega meseca majnika je umrla delavka Marija Čepelnik, ki je bila članica vseh naših strokovnih organizacij, kakor tudi umrla Mici Babnik. Umrla je tudi članica naših strokovnih društev Terezija Šefic, ki je zapustila 6 nepreskrbljenih otrok. Svetila ji večna luč.

Med brati in sestraml.

Šišensko prosvetno društvo priredi svojim članom in znancem na praznik, dne 29. junija 1912 društveni izlet: Zalog—Dev. M. v Polju—Vevče in Studenec. Zbirališče točno ob sedmi uri zjutraj pred južnim kolodvorom. Ker ne bomo imeli skupne svete maše se opozarja člane, da se svete maše že preje udeleže. — Odhod z vlakom, v Zalog. — Ogled popirnice v Vevčah. — Skupno kosilo v D. M. v Polju pri županu g. Dimniku, kjer svira Orlovska godba. — Ogled deželne blaznice na Studencu. — Opomba: Kdor se udeleži izleta, se mora zglasiti zadnji čas do 27. t. m. zvečer pri društvenem blagajniku L. Puharju, Sp. Šiška, Vodnikova cesta št. 88 I. nadstropje (prej gostilna »Pri smreki«) ter začložiti 1 K 20 v za osebo, v čemer je zapadeno kosilo brez pijače in vožnja. Vsak udeleženec dobi izkaznico, katero blagovoli obdržati do konca v D. M. v Polju. Otroci pod 14. let so izklju-

cu, ki mi ga je v svoji modrosti določila božja modrost. Sprejmite v ta namen že mojo spisano prošnjo in zapišite pod njo svoj: da!«

»Nikdar,« zakliče kralj. Ti se sklicuješ na postavo; jaz ravnotako. Kastiljski veliki sodnik ne sme prositi, da se odpusti iz službe, ne sme tudi odstopiti in kralj ga ne sme tudi na njegovo prošnjo odpustiti, če se ni skazal nevreden za svoje visoko mesto! Ostani, preprosti Juan Pasqual, kmet na stolu najvišjega dostenjanstvenika države! To zahtevati imam pravico, priatelj Juan in obenem je to moja kraljevska volja!«

In Don Juan je ostal v radost Kastilčanov in v blagor države veliki sodnik. Preprečiti ni mogel, da je imenoval kralj njegovega sina za granđa svoje države; a Manuel je plačal visoko svojo čast s smrtno. Padel je namreč v zmagočuti bitki križarske vojske proti mohamedanski n Mayrom.

Toliko časa, dokler je živel Juan Pasqual, so Kastilčani nazivali svojega kralja Don Pedro pravicoljubni, a po Pasqualovi smrti si je Don Pedro po pravici pridobil ime »Don Pedro Grozni«, ki ga tako še zdaj naziva svetoščna povestnica.

čeni. Kdor se izleta ne udeleži, zapade založeno vplačilo. V slučaju slabega vremena se vrši izlet v nedeljo, dne 30. t. m. K najobilnejši udeležbi vabi odbor.

Vič. Sociji poznajo svoje tovariše takrat, ko so zdravi, da jih izrabljajo za svoje demokratiške komedije in pa na dan pogreba. Za to imamo pri nas že par lepih dokazov. Zadnji dokaz so nam podali ti »blagi« ljudje včeraj. V nedeljo je v Rožni dolini umrl 26 let stari mož mizarski pomočnik Josip Knific. Bolehal je nad eno leto. Ker je bil v zelo slabih denarnih razmerah, ga je tukajšnja Vincencijeva družba podpirala cel čas bolezni z vsakotedenško izdatno podporo. Vrhu tega so mu skrbno stregle v bolezni sestre tukajšnjega otroškega otroškega zavetišča. Pokojnik je bil večkrat previden s svetimi zakramenti in je, trdno upamo, umrl smrti pravičnega. Sociji se cel čas bolezni za njega niso mnogo ali nič zmenili. Kakor hitro so pa zvedeli da je umrl, so pa pokazali vse svoje bratstvo. Hodili so okrog njegove soproge ter ji obljubili preskrbeti lep pogreb in ji oblujbili izdatno podporo samo, ako bodo smeli pred krsto nesti — rdeči trak, to se pravi, da bi bil pokopan kot soc. demokrat. Mimogrede bodi povedano, da se rajnik v resnici nikdar ni strinjal s demokraškimi nazori; bil je takorekoč v njih organizaciji vsled terorizma, kakor je mnogo drugih. In vendar bi bili ti netaktni ljudje možu, ki je umrl kot dober katoličan radi preskrbeli nekatoliški pogreb. Soprga je seveda odločno odklonila njih lepo ponudbo, nakar so »milosrčni« sodruži — »ki niso cerkvi nasprotni« — ubogi vdovi odpovedali svojo podporo. Le najožji njegovi prijatelji so zložili nekaj kronic za pogreb. Sodruži so s tem »maščevanjem« zopet odkrili svoje srce in pokazali, da jim je tudi v najresnejših trenotkih le za demonstracijo. To so pokazali zlasti pri tej priliki. Ker se ni ustreglo njih srčni želji — nesti pred krsto rdeč trak, jih je to tako užalostilo, da niti enega ni bilo k pogrebu. In ko je bilo treba krsto vzdigniti, so ženske pomagale nesti pokojnika iz sobe pred hišo. In na to so ga širje naši možje prenesli na voz. Niti enega »tovariša« ni bilo, da bi bil nesel venec rožnodolskih mož, niti enega, da bi bil nesel križ pred krsto, ampak so nosili križ trije mali šolski dečki. Tako so skazali »do groba zvesti tovariši zadnjo čast svojemu tovarišu in se pokazali zopet v jasni luči. Seveda, če bi bili smeli pred krsto nositi verne izzivajoči in katoliške obrede zaničujoči trak, bi bili rdeči bratci polnoštivilno zastopani in mogoče bi bil z njimi primahal še kak Kristan in bi bil ob odprttem grobu pokojnemu »prisrčno« govoril v slovo. Toda, hvala Bogu, pri nas za take manevre socijev in demokracije ljudje še niso vneti, temveč so ljudje še verni in imajo globočko spoštovanje do svojih ranjkih. In dokler bodo tako verni in odločni, na Viču za svetim križem in pred katoliškim duhovnikom pri pogrebu ne bo še kmalu videli rdečega traka — znaka cerkvi tako nasprotnih socijev. Še manj bomo pa pustili, da bi se na našem katoliškem pokopališču repenčil in svojo brezversko modrost prodajal kak verski odpadnik ali pa soc. demokrat. To naj si sociji zapomnijo enkrat za vselej. Sicer so pa »vljudni« sociji s svojim štrajkom« pokojnemu Knificu seveda proti svoji volji preskrbeli časten in brezplačen pogreb. Kakor slišimo, ni gospod Doberlet za mrljška vozova prav nič računil in gospodje v župnišču tudi ne bodo nič računalni za pogrebne stroške. Tako je vdova-žena gotovo potolažena, za pokojnika se je pa za krsto pobožno molilo in nič motilo pogrebnih katoliških obredov in nič izzivalo.

Idrija. Kaj bi vedno o mestni občini, naših liberalcih in soc. demokratih pisali, napišimo enkrat članek o naših juristih, bo saj kaj spremembe! Pred dobrimi osmimi leti je hišna posestnica juristu stanovanje odpovedala in takoj je bil ogenj v strehi. Torej niti stanovanja ni vti preklicani Idriji! Dobro, pa pojdimo drugam, in res je razjarjeni gospod šel tja v nemški Gradec pred Gleisbacha ter mu dokazoval da morajo sodišče in vsi z njim zvezani uradi iz Idrije v Žiri, ker pošten človek v tem kotlu še stanovanja ne dobi. Gleisbach je seveda vse objubil, sodišča pa Žirovci še danes nimajo in ga seveda tudi nikdar ne dobe. »Slovenec« kakor znano, vedno iz Idrije prinaša novice in ker je ined našimi pazniki precej mož S. L. S., so takoj osumili nekega poduradnika da on dopisuje. Ni dolgo trajalo in mož je stal v pisarni pred strogim juristom, ki mu je take levite bral, da bi se bil obdolženec skoraj sesedel, ker ni imel dovolj poguma domišljavemu možu v obraz povедati, da je njegov predstojnik rudniško ravnateljstvo in ne okrajno sodišče. Nekaj let kasneje smo imeli povodenj, iz povodnji je nastala »škoda«, iz škode pa tožba in mestna občina je prevzela kar na svojo pest cenitev. In zopet je

bil jurist oni mož, ki je tako imenitno cenil, da je poznej: njegova cenitev veliko pod polovico padla. Pri kapeli svetega Janeza bi bili imeli radi javnega stranišča, in ker je to gerent preprečil so uložili rekurz. Kapelo so cenili kakor žafran in po vseh paragrafih dokazali veliko škodo, ki bi jo občina imela, če se kapela cerkvi prepusti. Takrat je pa šel juristom na lim pretkani Tinče; v njihovem imenu je rekuriral, v njihovem imenu pogorel in v njihovem imenu tih stroške plačal. Ko je tajnik Novak v »Slovenskem Narodu« na deželnega predsednika odprta pisma pošiljal in ga je zato gerent zapodil, je bil zopet jurist vmes, kajti naši pristaši so bili zraven, ko se je jurist izgovarjal: »saj sem mu rekел, da naj bolj počasi dela!« Da je bila pozneje vložena tožba pravno-pomotna, smo pa že poročali. Enaka je bila pri Kobalovi kleti. Deželni odbor je razsodil da se podere, v Idriji so pa kar komisijo sestavili (na čelu jurist) in z »ogorčenjem« se je konštatiralo, da ne gre ubogega obrtnika tako tlačiti, ker deželni odbor po vsi pravici nima moči kljubujočega občinka obsoditi. Gospodje so govorili, deželni odbor je pa delal in klet se je podrla! Ko so morali solidarci komisijske stroške plačati, so naši juristi v »Slovenskem Narodu« dokazovali in dokazali, da je vsak občinec mevža in boječnež ako se deželnemu odboru uda. Tako so pisali tri mesece, ko jim je pa gerent frake in slamoreznice zarubil so pa mirno plačati in »Sl. Narod« je prinesel kratko notico, da so take »persekucije« samo na Kranjskem mogoče. Pred nekaj leti je v Idriji profesor L. zgubil službo, ker je neki liberalni uradnik H. njegovo za upno izjavo zlorabil in ga denunciral. Takrat je bil zopet jurist, ki je delal na izključitev, na mestu izključenca je pa — juristov svak sedel. Da se solidarci že peto leto tresejo, kedaj bo treba znanih 8000 K plačati, je trdi jurist kriv ker so mu preveč verjeli in zato še danes ni zadeva rešena; no pa končna rešitev še pride. Enako je s tožbo proti gozdnemu erarju; poučeni možje trdijo, da je vsa zadeva od juristov korenito zavožena in da bodo največ ljudje sami trpeli naj tožba tako ali tako izpade. Ker se bo pa stvar še nekaj časa vlekla, bomo o tem pozneje govorili. Naš rudnik obhaja vsako leto procesijo svetega Ahacija in povabi na to slovesnost vse urade in kolikortoli v javnosti stoječe osebe; odzovejo se vsi; naših juristov pa ne najdeš med njimi. Ako na primer mestna občina ta dan niti zastave ne razobesi, ko se imajo ravno soc. dem. erarju za njegovo mehkobo najbolj zahvaliti, da se jim od vseh eraričnih rudnikov najbolje godi, jim tega ne moremo zamerniti, ker v svoji omejenosti ne morejo poznati manir, — da pa ljudje, ki so 16 let po šolah hlače trgali, tega ne vedo, je pa zopet za naše juriste značilno. In tako se je zgodilo, da je bila 18. junija leta 1912 po Kr. rojstvu v Idriji občinska seja in pri tej seji je zopet jurist stavil predlog, naj se vsi rekurzi, kar jih je »znani« Oswald v imenu S. L. S. proti mestnemu gospodarstvu vložil, zborejo, zvežejo v zlato knjigo in potom deputacije, ki bo šla na lastne stroške na Dunaj, ministrstvu izroče. Tako se bo zgodilo, da bodo imeli tudi dunajski gospodje z našimi juristi v vročih pasjih dneh nekaj zabave, ker takega predloga še ni živ krst stavil in bo torej tudi na cesarskem Dunaju zanimal, četudi najbrže ne v tem smislu kakor liberalci žele. O izidu bomo srečajščno poročali!

Iz Idrije. V konsumnem društvu naših rdečih sodrugov sedaj zelo vre. Govore o več tisočih, ki jih ni pa bi morali biti, o nereelni manipulaciji itd. Mi smo sicer vedeli že prej, da do tega mora priti, vsaj kedor je zasledoval le računske skelepe in bilanco je lahko že preračunal kedaj je katastrofa neizogibna. Ne pisali bi tudi ne o tem, kajti kako gospodarijo, to je popolnoma rdečih sodrugov stvar. Oni si volijo svoj odbor in ta dela pomnenju volilcev, aka ne, ga lahko pri drugi volitvi odsíranijo. A nekaj drugega je, kar kaže vso napačnost soc. demokratičnega sistema. Pravijo, da bodo onega, ki je nekaj zakril pri konsumu, zašili. In to je ravno napačno. Katekizem demokratov uči, da ni Boga, torej tudi ne božjih zapovedi, omenjamo še posebno sedmo zapoved »ne kradji«, ni pekla, celo tako radodarni so, da odstopijo nebesa le angelem

Nočemo pretiravati, ampak gotovo
je res, da je na
tisoče priznanj, ki smo jih dosedaj prejeli od bogatih
in revnih, starih in mladih v ozir na **Fellerjev fluid**
z. v. z. „Elsafluid“. Dr. Jožef Estmeister, zdravnik v
Wildenau, Aspach, Insko okrožje, Tirolsko, piše n. pr.,
da služi **Fellerjev fluid** izvrstno zoper najrazličnejše
bolezni, ki so danes na dnevnem redu. Neki drugi
zdravnik, dr. med. Kittel, Praga, Kr. vinogradi, piše,
da že leta in leta uporablja **Fellerjev fluid** z izvrstnim
uspehom. To ni le reklama! Popolnoma resnično je,
da vpliva to sredstvo prav blagodejno na različne
bolečine. 12 steklenic na poizkušnjo se dobi za 5 K
franko pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, 264
(Hrvatsko).

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačijo. Vaše spanje postane zdravo. Vaša dobropočutnost fluid z znamko „Elsafluid“. Dvanajstnica za poskušnjo 5 K franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 264 (Hrvatsko).

in vrabcom, paradiž pa hočejo po svojih naukah ustanoviti na zemlji. Vsako premoženje je tatvina, treba ga je razdeliti med posamezne člane, sploh kraljuj neomejena svoboda in prostost. To so ob kratkem temeljni nauki soc. demokratične vere. Pričakovali bi, da bodo onega povzgovali na kvišku in ga slavili pri zborovanjih, kateri te nauke praktično izpeljuje. Saj se zato dajejo navodila, da se v življenju dejansko po njih ravna. Pri nas »katoličanih« je tako, da je oni član v družbi, ki se v življenju drži Kristusovih navodil, srečen je sam, ker ga vest tolaži, da je na pravem potu in lahko pričakuje, da bo zato enkrat poplačan, da postane celo svetnik. To je dosledno, značaj se ravno v tem kaže, da ne odstopi od svojih postav, možak je lahko do konca, do smrti in še po smrti. A pri rdečih so drugih je ravno nasprotno. Revež, katega ravno sedaj v Idriji tlačijo, se je ravnal točno in dosledno po soc. demokratičnem katekizmu. Za Boga se ni zmenil, torej tudi ne oziral na božje zapovedi in ker nebes ni, si je hotel vsaj paradiž na zemlji ustvariti. Videl je kupček precej velik, kaj je hotel drugega, kakor da se tatinsko premoženje razdeljuje. In ker je človek sam sebi najblžji, je seve pri sebi začel deliti popolnoma prosto in svobodno. Mož je bil v stalnem prepričanju, da ravna dosledno po mokraških predpisih, zato se mu sedaj prav zares krivica godi, ko ga odstavijo od hiševanja ter mu žugajo s kaznijo. Kje je doslednost v naši stranki! gotovo bolestno kliče. Kar se v teoriji razlagata, to je vendar namenjeno za praktično življenje! Ako sem napačno deloval, so krivi oni, ki so me teh naukov učili. One naj primejo, ne pa mene, a pri nedoslednosti te stranke, se bode najbrž mož hudo zmotili. Kako velika in pogubnosna bode zmota, bomo svoječasno že še poročali.

Rakek. Dne 3. junija vršile so se občinske volitve, katerih izid je sleden: S. L. S. 7 odbornikov, liberalna 11, soc. demokracija 2 odbornika. Dosedaj je bila v občinskem odboru večina S. L. S. v manjšini in sicer vsled skupnega nastopa liberalcev in soc. demokratov. Da pa niso bili z agitačnimi sredstvi nasprotniki prav posebno izbirni, kaže dejstvo, da so uporabili v agitačne svrhe železniške uradne pisarne, potem so tudi po telefonu klicali volivce-žel. čuvanje k volitvi na dan iste. Sedaj pa naj reče še kak Podboj da ne. Je li gospodom kontrolorjem Šajovicu, Pregelnu in Flore znano, kaj vse so počenjali ti Podboji, Perkoti, Fortiči in drugi prirvenci liberalno-soc. demokratične garde na postaji. Da se pa izognejo ti gospodje še drugim nečednim prilikam, zato naj le oko reda bližje pogleda in stopi tem agitatorjem na prste, da se ne bode po železniških pisarnah samo vera obirala. Če še ne bode miru, pa prihodnjič nadalje! — Vsevidovič.

Okno v svet.

Listnica uredništva. S prihodnjem številko prične izhajati »Naša Moč« ob četrtekih in se ob četrtekih razpošlje, kar naj naši naročniki in dopisniki vzamejo na vednost. Dopise mora zato imeti uredništvo v rokah v **torek**.

Pa bodo še naprej zabavljeni. V seji brambenega odseka je poslanec socialnodemokratične stranke Seiz nahrulli rusinske poslanke, ko so obstruirali brambeni zakon, češ, da ni pametno tako patriotično postavo obstruirati. Socialnodemokratična gospoda je preje ravno v tem odseku grmela proti zakonu tako, da so padale celo cesarja žaljive besede. Ko pa je vlada rekla, da mora biti zakon gotov v juniju, sicer pride kaj drugač, so postali socialni demokrati naenkrat patriotični. Tudi socialnim demokratom se sedaj mudi rešiti brambeni zakon. Glasovali bodo sicer proti, toda uredili bodo stvar tako, da vlada ne bude trpela škode. Te preklicane »meščanske stranke«, kakor nazivajo socialni demokratje druge, bodo sedaj enkrat glasovale za kanone, puške, bajonete in soldate, medtem ko se bo rdečkar prihruljeno postavil navideznega nasproti, medtem ko zahrbno agitira za naglo rešitev, ker se boji za dijetē ali pa celo za mandate. Zunaj bodo zabavljeni in agitirali, kakor so že, tega smo si gotovi. Toda tudi najgraja hinavščina, ki jo uganja socialna demokracija nasproti javnosti in posebno delavstvu, ne bode vedno držala. Bolj ko se bode poučevalo, prej bo konec sleparij, ki jih uganja socialna demokracija.

Kdor hoče, naj razmišljaj. Pivovarski strokovni list »Gambrinus« prinaša znamenito statistiko o varenju piva za leto 1911. V tem letu je bilo v avstro-ogrski državi 1240 pivovarn, na-

sproti 1267 v letu 1910, torej 27 manj kot prejšnje leto. Piva se je navarilo 2.522.524 hektolitrov več kot leta 1910; zvarilo se je vsega skupaj 25.570.763 hektolitrov, l. 1910 pa le 23.048.239 hl. V naši monarhiji zvarjeno pivo se razdeli: Avstrija 22.727.942 hl, Ogrska 2.706.492 hl, Bosna in Hercegovina 136.329 hl. V letu 1910 se je zvarilo: v Avstriji 20.745.841 hl, na Ogrskem 2.185.402 hl in v Bosni in Hercegovini 116.996 hl. Torej se je dvignila produkcija piva v Avstriji leta 1911 za 1.982.101 hl, v Bosni in Hercegovini za 19.330 hl, na Ogrskem pa za 521.090 hl. Davka od pive se je plačalo leta 1911 v Avstriji 87.828.278 K proti 79.877.942 K leta 1910, na Ogrskem 11.561.026 K proti 9.318.760 leta 1910, v Bosni in Hercegovini pa je bilo leta 1911 davka na pivo 622.275 K proti 481.028 K v letu 1910. — Leta 1911 je bilo v Nemčiji 12.009 pivovarn, v katerih so zvarili 65.088.664 hl piva nasproti 64.491.824 hl v letu 1910. Torej se izkazuje več izvarjenega piva 596.840 hl kot prejšnje leto. Za te množine piva je dobila v letu 1911 država 237.545.521 K proti 182.172.032 K v letu 1910 na davku. Od navedenih svot pride na Bavarsko 18.110.473 hl z davčno svoto 45.078.944 K. V letu 1911 se je na Bavarskem v 3796 pivovarnah porabilo 3.515.466 m. stotov sladi (Malz) in 120.000 carinskih stočov hmelja. Vsega piva se je zvarilo v Avstro-Ogrski in v Nemčiji v letu 1911 90.659.427 hl. Ako bi se prodajalo pivo povprek po 40 h liter ali 40 K hektoliter, znaša svota, ki se na leto vrže za pivo v Nemčiji in Avstro-Ogrski 3626.377.080 K, ali z besedami: tritisočeststo in šestindvajset milijonov tristosedenišedeset tisoč in osemdeset kron. Iz teh številk se lahko razvidi, koliko žrtvuje ljudstvo na oltarju kralja alkohola. Koliko bi bilo iz te ogromne svote kruha in drugih življenjskih potrebščin. Koliko socialnega zla bi se odpravilo, ko bi vsako leto šla vsaj tretjina tega največ čez potrebo zapravljenega denarja za namene v pomočrevežev. Znamejno je tudi dejstvo, da v naši državi zginajo manjše pivovarne. Kakor je razvidno iz navedenih številk, se je lansko leto skrčilo število za 27 pivovarn, kljub temu pa se je navarilo 2 milijona 522.524 hl več piva. To dokazuje, da možnejši žre slabejšega. Pivovarstvo se čimdalje bolj osredotočuje na večja močnejša podjetja, ki z velikanskimi napravami zvare ogromne množine »ječmenovca«, na veliko gospodarsko škodo ljudstva, ki pa seveda tega ne vidi, četudi je kapitelj draginja!

Nepretrgano delo. So nekatere vrste dela, ki se vsled njih značaja ne morejo prekiniti in se mora vsled tega tako delo vršiti neprenehoma. Tako je delo rudotoplilcev nepretrgano, ker se brez ogromne škode ne more prekiniti. Isto tako se dela neprenehoma v steklarnah in apnenicah ter v nekaterih kemičnih tovarnah. Vsa dela, ki se ne dajo prekiniti, so za delavstvo posebno nezdrava. Toda vkljub temu se dela v takih podjetjih dnevno navadno dvanajst ur. Vpeljana sta noč in dan dva šilhta, ki se menjata vsačih dvanajst ur. Delavec v takih podjetjih nima dostikrat niti potrebnih premorov za južine, točaj mora med delom zavžiti jedi ki jih prinese s seboj. Vsak človek potrebuje za zavžitje opoldanske jedi potrebnega delovnega odmora. Toda v te vrste tovarnah se to dobi le redko. Z ozirom na dejstvo, da je navadno tudi delo samo, bodisi iz načina ali pa kemičnih snovi, oziroma vročine, izhlapevanja, prahu ali drugih vzrokov zdravju škodljivo, je skrajni čas, da se zakonodaja zavzame za te vrste delavstva. V soc.-političnem odseku državnega zbora, se vrši tedaj razprava o vpeljavi osemurnega delavnika za ona podjetja, ki morajo vsled značaja izdelovanja, nepretrgoma delati noč in dan. Ako kje, je tu zahteva upravičena. Vlada in zastopniki velikega kapitala se branijo z vsemi močmi rdgo dgo teT rdgo dgovdgovjo z vsemi mogočimi izgovori takih zakonitih določb. Zdi se, kakor da bi bilo gospodom na vladnih klopeh več za materiellni dobiček podjetnikov, kakor pa za delovsko zdravje in za delavca kot človeka. Pod pretvezo, da avstrijska industrija ne vzdrži tega, stoji vlada na stališču, da se urede le premori in kolikor mogoče omeji enajsturno delo, ob času zamenjave nočnega in dnevnega dela. Pretvezo: naša industrija tega ne prenese, se sliši ob vsaki priliki, ko se hoče storiti kaj za delavstvo. Industrija ni mogla prenesti zavarovanja za bolezni in nezgode, ne more prenesti zavarovanja za starost in onemoglost delavstva. Toda ko so se ustanovile zavarovalnice za bolezen in nezgode, je industrija živila veselo dalje popolnoma nemotena. Industrija se je svojedobno krčevito branila vpeljavi zakonskega enajsturnega delavnika in sicer pod isto pretvezo. Ko je bil vza-

konjen 11urni delavnik, ni zaradi tega propadla nobena tovarna. Nasprotno, industrija se je ravno po tej dobi dvignila. Tako tudi ne bode propadla industrija kontiniranega dela. Namesto sedanjih dveh nezakonitih dvanajsturnih šilhtov, se uvedejo trije osemurni šilhti. S tem bode treba nekoliko več ljudi, toda bo šlo delo tudi bolj veselo naprej. Sveža, dovolj spočita človeška moč veliko več in bolje storiti, kot do skrajnosti izrabljena, to je tako jasno, da bi bilo tudi gospodom na vladnih klopeh in tudi tovarnarjem lahko umljivo. Pa ni!

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo „Našo Moč“.

Izjava, ki je resnična, beremo v pismu, ki je pisala lekarnarju E. V. Feller-ju ekscelenca baronica Helena Freytagh-Loringhoven, rojena baronica Buxhoeveden, Gorica, Corso Verdi, 36. Glasi se: „V veliko zadovoljenje mi je, da Vam danes morem poslati priloženo, pravkar prejeto dopisnico priznane pisateljice Paul Maria Lacroma, plemenite Maria Egger Schnitzhausen. Iz dopisnice je izprevideti, da je domače zdravilo Fellerjev fluid z. v. z. „Elsafluid“ obogatelo za eno pospeševalko. Dama je bila pred kratkim pri meni, in ker je tožila o neizrecenih neuralgičnih bolečinah, sem ji ponudila steklenico fluida. In danes, če par dni, sem že prejela razveseljivo pohvalo, gotovo radi dobrega uspeha. Nepotrpežljivo pričakujem poročila o uspehu fluida pri kneginji Carola, kar Vam bom takoj sporočila.“ **Fellerjev fluid**, ki je med bravci dobro poznani, se izdeluje pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, Elsatrg, 264 (Hrvatsko). 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specialnih steklenic velja franko 5 K. Majhna zaloga tega izvrstnega domačega zdravila bi vsakemu utegnila prav dobro služiti.

POZOR! 50.000 parov čevljev 4 pari čevljev samo za K 8·50.

Zaradi zastajanja plačil več velikih tvornic, sem bil pooblaščen, razpečati veliko zalogo čevljev globoko pod tvorniško ceno. Prodam torej vsakomur **2 para moških in 2 para ženskih čižmov**, iz rjavega ali črnega usnja, galoširane, z močno podkovanimi podplati, elegantne, najnovejše mode; velikost po št. ... Vsi 4 pari veljajo le K 8·50. Razpošilja po poštnem povzetju S. URBACH -ova razprodaja čevljev, Krakov, Avstr. Nr. 745.

Zamenja dovoljena ali denar povrnjen.

— 500 kron nagrade —

plačam onemu, ki dokaže, da moja čudežna zbirka

600 komadov samo za 6 kron

ni priložnostni nakup. — Zbirka vsebuje: 1 pravo švicarsko sist. Roskopf patent žepno uro, natančno idočo, točno regulirano, s pismenim triletnim jamstvom tovarne. 1 amerik. double-zlato veržico, 2 amerik. double-zlata prstana (za gospoda in dame), 1 angli. pozl. garnituro, obstoječo iz gumbova za manšete, ovratnik in srajco, 1 amerik. petdelni žepni nož, 1 eleg. svilnato kravato, barva in vzorec po želi, najnovejše fasone, 1 krasno kravatno iglo s simili-briljanti 1 mično damsko broško, zadnja novost, 1 koristno toaletno garniture za potovanje, 1 eleg. denarnico iz pravega usnja, 1 par amerik. butonov z imitiranimi dragimi kamni, 1 patent, angli. vremenski tlakometer, 1 salonski album s 36 umetniškimi slikami najlepših krajev sveta, 1 krasno veržico za okrog vrata iz pravih orientalskih bisarov, 5 indijskih vragov-vedeževalev, ki zavabajo vsako družbo, in še 550 komadov raznih predmetov, v vsaki hiši koristnih in hepigrešljivih, zaston. Vse skupaj z elegantno sist. Roskopf patent. žepno uro, ki je sama dvakrat toliko vredna, stane samo 6 kron. Posilja po povzetju ali proti predplačilu (sprejemajo se tudi pismene znamke).

A. GELB, razpošiljalnica, Krakov št. 10.

NB. Pri naročilu dveh zavojev se priloži ena najboljša angleška britev ali 6 najfinješih platnenih robov zaston. Za neugajajoče se denar vrne brez ugovora, torej je vsak riziko popolnoma izključen.

Splošna priljubljenost

preizkušenega : Franckovega kavinega pridatka* pripisati je njegovi nedosežni izdatnosti v jedru, okusu in barvi.

* s kavinim mlinčkom

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
I. 1910. čez 87 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavnica
■ K 608.996·84. ■

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomenjeno zavezo
Miklošičeva cesta 6
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela 'Union' za franč. cerkvio
prejema

hranilne vloge
vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
kakega po odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih

100 krov čistih 4·50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so postno-hranilnične položnice na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, drž. in dež. posl. predsednik; Josip Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton Belec, posest, podj. in trg. v Št. Vidu n. Lj.; Dr. Josip Dermastia; Anton Kobi, pos. in trg., Breg pri Borovnici; Karol Kauschegg, velepos. v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in obr. zbor. in hišni posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posest. in blag. "Ljudske posojil."; Ivan Pollak ml., tov.; Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Gregor Šilbar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

Priporočamo domačo trgovino z oblekami

Maček & Komp.

Franca Josipa cesta št. 3.

Založnikl c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zalog ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic,
otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih robcev, ovratnikov, zavrtnic, volne,
bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

A. Lukić

Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.
Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapijice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešjujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapijice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Pospaljni pršek, proti ognjivanju otrok in proti potenu nog, skafatija 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krona in 2 krona.
Salicilni koloid, za odstranitev kurilnih otes in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke skafatija 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepilno sredstvo steklenica 20 v.
Trpočev sok, izvrstven priporoček proti kašlu, stekl. 1 krona.
Železnoto vino, steklenica 2 kroni 60 v. in 4 krone 80 v.

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Trančo 2, vrtmarija Tržaška c. 34

Izdeluje šopke, vence, trakove z napisl. Tovarniška zaloge vencev, prepariranih in umetnih rastlin in cvetljic.

Zunanja naročila z obratno pošto. Brzovaji: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana

Šelenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilate, dijamante
in druge bisere. — Zaloga precizij
žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike
domačega izdelka**

najboljše kakovosti, pri-
poroča po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred Škofijo št. 19.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

IV. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železniško štev. 5.

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih sodov. Prevzema tudi vsa v
zalogu vsakovrstnih sodov. njegovo stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Agitirajte za naše časopisje, po-
sebno za del. list „Našo Moč“.

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturi trgovini

JANKO ČEŠNIK
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novješte blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Havre

New-York

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Sifkarte) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo ED. ŠMARDA

oblastno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši »Kmettske posojilnice« nasproti gostilne
pri »Flegovcu«.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh veselih in žalostnih dogod-
kih „Slovenske Straže!“

TEOD. KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelovodov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.

Priporoča se za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim skriljem z asbest-ce-
mentnim skriljem (Eternit) patent Hatschek z izbočno in ploščato-
mno asbesto, lesno-cementno in strešno opoko. Vsa stavbinska in galan-
terijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi.

Ivan Jax in sin
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev
za rodbino in obrt.

